

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 4 lipca 2024 r. *

Odwołanie – Konkurencja – Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki – Europejski rynek stali sprężającej – Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 101 TFUE i art. 53 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) – Wyrok stwierdzający częściową nieważność decyzji i ustalający grzywnę w takiej samej wysokości jak grzywna pierwotnie nałożona – Zaliczenie płatności dokonywanych tymczasowo – Decyzja Komisji Europejskiej dotycząca pozostałej do zapłaty kwoty grzywny – Data wymagalności grzywny, której kwota została ustalona przez sąd Unii w ramach wykonywania przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania

W sprawie C-70/23 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 8 lutego 2023 r.,

Westfälische Drahtindustrie GmbH, z siedzibą w Hamm (Niemcy),

Westfälische Drahtindustrie Verwaltungsgesellschaft mbH & Co. KG, z siedzibą w Hamm,

Pampus Industriebeteiligungen GmbH & Co. KG, z siedzibą w Iserlohn (Niemcy),

które reprezentowali O. Duys i N. Tkatchenko, Rechtsanwälte,

wnoszące odwołanie,

w której drugą stroną postępowania była:

Komisja Europejska, którą reprezentowali A. Keidel, L. Mantl i P. Rossi, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan, prezes izby, Z. Csehi (sprawozdawca), M. Ilešič, I. Jarukaitis i D. Gratsias, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Rantos,

* Język postępowania: niemiecki.

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 1 lutego 2024 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 W odwołaniu Westfälische Drahtindustrie GmbH (zwana dalej „spółką WDI”), Westfälische Drahtindustrie Verwaltungsgesellschaft mbH & Co. KG i Pampus Industriebeteiligungen GmbH & Co. KG wnoszą o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 23 listopada 2022 r., Westfälische Drahtindustrie i in./Komisja (T-275/20, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2022:723), w którym Sąd oddalił ich skargę zmierzającą, tytułem żądania głównego, po pierwsze, do stwierdzenia nieważności pisma Komisji Europejskiej z dnia 2 marca 2020 r. (zwanego dalej „spornym aktem”), w którym Komisja wezwała je do uiszczenia na jej rzecz kwoty 12 236 931,69 EUR, odpowiadającej zdaniem tej instytucji pozostałej do zapłaty kwocie grzywny nałożonej na wnoszące odwołanie w dniu 30 września 2010 r., po drugie, do stwierdzenia, że grzywna została zapłacona w całości w dniu 17 października 2019 r. poprzez uiszczenie kwoty 18 149 636,24 EUR, oraz, po trzecie, do zasądzenia od Komisji na rzecz spółki WDI kwoty 1 633 085,17 EUR wraz z odsetkami naliczonymi od tej ostatniej daty, z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia tej instytucji, a także, tytułem żądania ewentualnego, do zasądzenia na ich rzecz od Komisji kwoty 12 236 931,69 EUR, której zapłaty Komisja żądała od spółki WDI, a także kwoty odpowiadającej otrzymanej przez tę instytucję nadpłacie w wysokości 1 633 085,17 EUR, powiększonej o odsetki naliczane od dnia 17 października 2019 r. do dnia zwrotu należnej kwoty w całości.

Ramy prawne

- 2 Artykuł 23 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. [101] i [102 TFUE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1) stanowi, co następuje:

„Komisja może, w drodze decyzji, nałożyć grzywny na przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw, jeżeli umyślnie lub w wyniku zaniedbania [niedbalstwa]:

a) naruszają art. [101] lub [102 TFUE] [...]

[...]”.

- 3 Artykuł 31 tego rozporządzenia stanowi:

„Trybunał Sprawiedliwości ma nieograniczoną jurysdykcję do rozpatrywania [nieograniczone prawo orzekania w sprawie] odwołań od decyzji, w których Komisja nałożyła grzywnę lub okresową karę pieniężną. Trybunał Sprawiedliwości może uchylić, obniżyć lub podwyższyć nałożoną grzywnę lub okresową karę pieniężną”.

- 4 Punkt 35 wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1/2003 (Dz.U. 2006, C 210, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi z 2006 r.”), zatytułowany „Wypłacalność przedsiębiorstwa [Zdolność płatnicza]”, stanowi:

„W wyjątkowych okolicznościach Komisja może, na prośbę [wniosek] stron, uwzględnić niewypłacalność [brak zdolności płatniczej] danego przedsiębiorstwa w szczególnym kontekście społeczno-gospodarczym. Komisja nie obniży jednak grzywiny jedynie w wyniku ustalenia, że sytuacja finansowa przedsiębiorstwa jest niekorzystna lub deficytowa. Obniżenie grzywiny może zostać przyznane jedynie na podstawie obiektywnych dowodów, że nałożenie grzywiny, na warunkach ustanowionych niniejszymi wytycznymi, zagroziłoby nieodwracalnie rentowności danego przedsiębiorstwa oraz doprowadziłoby do pozbawienia jego aktywów wszelkiej wartości”.

Okoliczności powstania sporu

- 5 Okoliczności powstania sporu zostały przedstawione w pkt 2–26 zaskarżonego wyroku i można je streścić w podany niżej sposób.
- 6 Decyzją C(2010) 4387 wersja ostateczna z dnia 30 czerwca 2010 r. dotyczącą postępowania na podstawie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/38344 – Stal sprężająca), zmienioną decyzją C(2010) 6676 wersja ostateczna z dnia 30 września 2010 r. (zwaną dalej „sporną decyzją”) Komisja ukarała szereg przedsiębiorstw, w tym wnoszące odwołanie, będące dostawcami stali sprężającej, za ich udział w kartelu na rynku stali sprężającej. Komisja nałożyła na spółkę WDI grzywnę w wysokości 46 550 000 EUR oraz uznała, że spółki Westfälische Drahtindustrie Verwaltungsgesellschaft i Pampus Industriebeteiligungen ponoszą odpowiedzialność solidarną do kwoty odpowiednio 38 855 000 EUR i 15 485 000 EUR.
- 7 Zgodnie ze sporną decyzją zapłata grzywiny miała zostać dokonana w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia tej decyzji. Po upływie tego terminu naliczane były automatycznie odsetki w wysokości odpowiadającej stopie stosowanej przez Europejski Bank Centralny (EBC) do jego głównych operacji refinansowania, powiększonej o 3,5 punktu procentowego. Sporna decyzja przewidywała też – na wypadek, gdyby któreś z ukaranych przedsiębiorstw wniosło skargę, że może ono pokryć kwotę grzywiny w terminie wyznaczonym do jej zapłaty albo poprzez ustanowienie gwarancji bankowej, albo poprzez dokonanie tymczasowej zapłaty grzywiny.
- 8 Po wniesieniu skargi, w ramach której skarżące zażądały nie tylko stwierdzenia nieważności spornej decyzji, ale także obniżenia kwoty grzywiny, złożyły one wniosek w przedmiocie środka tymczasowego, mający w istocie na celu uzyskanie zawieszenia wykonania owej decyzji do czasu ogłoszenia wyroku orzekającego w przedmiocie tej skargi.
- 9 Postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2011 r., Westfälische Drahtindustrie i in./Komisja (T-393/10 R, EU:T:2011:178), prezes Sądu częściowo uwzględnił wniosek w przedmiocie środka tymczasowego, nakazując zawieszenie nałożonego na wnoszące odwołanie obowiązku ustanowienia gwarancji bankowej na rzecz Komisji w celu uniknięcia natychmiastowego ściągnięcia grzywiny, pod warunkiem że, po pierwsze, wypłacą one tymczasowo tej instytucji kwotę 2 000 000 EUR, a po drugie, będą jej płacić tymczasowo, do dnia ogłoszenia wyroku w przedmiocie skargi o stwierdzenie nieważności, miesięczne raty w wysokości 300 000 EUR.
- 10 Wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r., Westfälische Drahtindustrie i in./Komisja (T-393/10, zwanym dalej „wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r.”, EU:T:2015:515), Sąd stwierdził nieważność spornej decyzji w zakresie, w jakim nałożono w niej grzywnę na wnoszące odwołanie. Następnie Sąd

wymierzył im grzywnę w takiej samej wysokości jak grzywna nałożona na nie w spornej decyzji. Aby dojść do takiego rozwiązania, Sąd stwierdził przede wszystkim, że Komisja popełniła błędy przy ocenie zdolności płatniczej wnoszących odwołanie. Następnie, korzystając z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, Sąd uznał, że z różnych przyczyn, w tym w szczególności z restrukturyzacji, którą przeprowadziły same wnoszące odwołanie po wydaniu tej decyzji, wynika, że nie miały one jednak podstaw, by domagać się obniżenia grzywny ze względu na brak ich zdolności płatniczej.

- 11 Wnoszące odwołanie wniosły odwołanie od wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., w którym zakwestionowały między innymi to, że przy wykonywaniu przysługującego Sądowi nieograniczonego prawa orzekania uwzględnił on ich zdolność płatniczą, jaką miały w 2015 r., a nie tę istniejącą w 2010 r. Trybunał odrzucił to odwołanie postanowieniem z dnia 7 lipca 2016 r., *Westfälische Drahtindustrie i Pampus Industriebeteiligungen/Komisja* (C-523/15 P, EU:C:2016:541).
- 12 Po ogłoszeniu wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. między Komisją a doradcami wnoszących odwołanie pojawiły się różnice zdań co do daty, od której powinno się naliczać odsetki należne od grzywny. Podczas gdy ci ostatni uważali, że grzywna jest wymagalna dopiero od dnia ogłoszenia wyroku, Komisja twierdziła, iż odsetki są należne od daty przewidzianej w spornej decyzji.
- 13 W tym kontekście wnoszące odwołanie, po tym jak ich odwołanie zostało odrzucone, wniosły do Sądu o dokonanie wykładni wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. w ten sposób, że odsetki od kwoty grzywny nałożonej w tym wyroku są należne od dnia ogłoszenia tego wyroku. Tytułem żądania ewentualnego wnoszące odwołanie wniosły do Sądu o sprostowanie lub uzupełnienie tego wyroku poprzez sprecyzowanie daty, od której zaczyna się naliczać odsetki.
- 14 Postanowieniem z dnia 17 maja 2018 r., *Westfälische Drahtindustrie i in./Komisja* (T-393/10 INTP, EU:T:2018:293), Sąd uznał te żądania za niedopuszczalne. Co się tyczy wniosku o dokonanie wykładni, Sąd przypomniał, że aby taki wniosek był dopuszczalny, powinien on odnosić się do kwestii rozstrzygniętej w wyroku podlegającym wykładni. Tymczasem w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. Sąd nie poruszył kwestii dotyczącej momentu, od którego nalicza się odsetki za opóźnienie należne w przypadku odroczonej zapłaty kwoty grzywny nałożonej na wnoszące odwołanie. Zdaniem Sądu ich wniosek miał na celu uzyskanie opinii na temat konsekwencji wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., co nie mieści się w ramach wniosku o dokonanie wykładni składanego na podstawie art. 168 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem. Jeśli chodzi o pozostałe dwa żądania, Sąd uznał, że przedstawiono je po upływie terminu. Wreszcie, Sąd orzekł, że w świetle terminów przewidzianych w tym celu w art. 164 § 2 i art. 165 § 2 regulaminu postępowania żądania ewentualne dotyczące sprostowania lub uzupełnienia wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. należy uznać za przedstawione po upływie terminu.
- 15 W wykonaniu postanowienia z dnia 13 kwietnia 2011 r., *Westfälische Drahtindustrie i in./Komisja* (T-393/10 R, EU:T:2011:178), spółka WDI zapłaciła tymczasowo Komisji, w okresie od dnia 29 czerwca 2011 r. do dnia 16 czerwca 2015 r., łączną kwotę 16 400 000 EUR.
- 16 W dniu 16 października 2019 r. spółka WDI poinformowała Komisję, po pierwsze, że zapłaciła już 31 700 000 EUR, a po drugie, że zamierza teraz zapłacić pozostałą część należnej grzywny, w formie kapitału i odsetek, którą oszacowała na 18 149 636,24 EUR. Dokonując tego obliczenia, spółka WDI uwzględniła odsetki należne począwszy od dnia 15 października 2015 r., przypadającego trzy miesiące po ogłoszeniu wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., i zastosowała stopę odsetek w wysokości 3,48 %.

- 17 W dniu 17 października 2019 r. spółka WDI wpłaciła rzeczoną kwotę 18 149 636,24 EUR na rachunek bankowy Komisji, wskutek czego łączna kwota płatności dokonanych na poczet grzywny od dnia 29 czerwca 2011 r. wyniosła 49 849 636,24 EUR.
- 18 Spornym aktem Komisja poinformowała spółkę WDI, że nie zgadza się ze stanowiskiem przedstawionym przez tę spółkę w jej piśmie z dnia 16 października 2019 r. Komisja wskazała, że zgodnie z kryteriami ustanowionymi w wyroku z dnia 14 lipca 1995 r., CB/Komisja (T-275/94, EU:T:1995:141), odsetki obliczone według stopy 4,5 % zaczęły być naliczane nie od ogłoszenia wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., lecz od daty przewidzianej w spornej decyzji, czyli od dnia 4 stycznia 2011 r. W konsekwencji Komisja wezwała spółkę WDI do zapłaty na jej rzecz kwoty 12 236 931,69 EUR, odpowiadającej kwocie pozostałej do zapłaty, biorąc pod uwagę datę zaksięgowania, to jest dzień 31 marca 2020 r.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 19 W skardze złożonej w sekretariacie Sądu w dniu 11 maja 2020 r. skarżące wniosły do Sądu, tytułem żądania głównego, po pierwsze, o stwierdzenie nieważności spornego aktu, po drugie, o stwierdzenie w konsekwencji, że Komisja powinna zaliczyć płatności dokonane przez spółkę WDI w okresie od dnia 29 czerwca 2011 r. do dnia 16 czerwca 2015 r. (16 400 000 EUR), powiększone o odsetki od tej kwoty w tym okresie (1 420 610 EUR), czyli łączną kwotę 17 820 610 EUR, na poczet grzywny orzeczonej przez Sąd w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., ze skutkiem od tej daty, oraz że w związku z tym owa grzywna została uiszczona w całości wskutek dokonanej przez spółkę WDI w dniu 17 października 2019 r. zapłaty kwoty 18 149 636,24 EUR, oraz, po trzecie, o zasądzenie od Komisji na rzecz spółki WDI kwoty 1 633 085,17 EUR wraz z odsetkami naliczanymi od dnia 17 października 2019 r. do dnia zwrotu w całości należnej kwoty. Tytułem żądania ewentualnego skarżące wniosły o zasądzenie od Unii Europejskiej, reprezentowanej przez Komisję, po pierwsze, zapłaty na ich rzecz odszkodowania równego kwocie żądanej w spornym akcie, czyli 12 236 931,69 EUR, a po drugie, zapłaty na rzecz spółki WDI kwoty 1 633 085,17 EUR wraz z odsetkami naliczanymi od dnia 17 października 2019 r. do dnia zwrotu w całości należnej kwoty.
- 20 W zaskarżonym wyroku, w ramach badania zasadności przedstawionych przez skarżące żądań wymienionych w pkt 19 niniejszego wyroku, Sąd zbadał najpierw żądanie odszkodowawcze skarżących oparte na szeregu naruszeń art. 266 akapit pierwszy TFUE. W tym względzie Sąd stwierdził, że wszystkie podnoszone naruszenia opierają się na założeniu, że grzywna nałożona w spornej decyzji nie została „utrzymana” lub „potwierdzona” przez Sąd wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r., lecz została uchylona i zastąpiona nową grzywną, którą skarżące określiły mianem „grzywny sądowej”.
- 21 Uznawszy żądanie odszkodowawcze za dopuszczalne, Sąd przypomniał w pkt 98 zaskarżonego wyroku, że zgodnie z orzecznictwem wynikającym z wyroku z dnia 14 lipca 1995 r., CB/Komisja (T-275/94, EU:T:1995:141), grzywna wymierzona przez sąd Unii w ramach wykonywania przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania nie stanowi nowej grzywny, odrębnej pod względem prawnym od grzywny nałożonej przez Komisję. Sama okoliczność, że Sąd ostatecznie uznał za właściwe przyjęcie w swym wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. kwoty grzywny identycznej z kwotą ustaloną w spornej decyzji, nie stoi na przeszkodzie zastosowaniu tego orzecznictwa w niniejszej sprawie.

- 22 Oceny tej nie podważają też argumenty skarżących dotyczące w szczególności okoliczności, że Sąd uchylił pierwotnie nałożoną grzywnę przed ustaleniem nowej kwoty na podstawie okoliczności zaistniałych po wydaniu spornej decyzji oraz że postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2011 r., Westfälische Drahtindustrie i in./Komisja (T-393/10 R, EU:T:2011:178), prezes Sądu nakazał zawieszenie obowiązku ustanowienia gwarancji bankowej.
- 23 Sąd podkreślił ponadto, iż jeżeli sąd Unii utrzymuje w mocy część lub całość kwoty grzywny w ramach wykonywania przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie ab initio nie stanowi kary dodatkowej względem grzywny pierwotnie nałożonej przez Komisję.
- 24 W świetle tych rozważań Sąd stwierdził, że nie miało miejsca wystarczająco istotne naruszenie obowiązków Komisji wynikających z art. 266 TFUE, i oddalił żądanie odszkodowawcze skarżących. Biorąc pod uwagę okoliczność, że pozostałe żądania skarżących były w istocie również oparte na założeniu, iż Komisja naruszyła owo postanowienie, Sąd oddalił skargę w całości, nie badając zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Komisję w odniesieniu do żądania stwierdzenia nieważności spornego aktu.

Żądania stron

- 25 Wnoszące odwołanie zwracają się do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku;
 - stwierdzenie nieważności spornego aktu;
 - w następstwie tego stwierdzenie, że Komisja powinna zaliczyć płatności dokonane przez spółkę WDI w okresie od dnia 29 czerwca 2011 r. do dnia 16 czerwca 2015 r. w wysokości 16 400 000 EUR wraz z odsetkami wyrównawczymi od tej kwoty w wysokości ogółem 1 420 610 EUR, a więc w sumie kwotę 17 820 610 EUR, na poczet grzywny nałożonej niezależnie przez Sąd w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. ze skutkiem na dzień 15 lipca 2015 r., i że poprzez zapłatę w dniu 17 października 2019 r. w wysokości 18 149 636,24 EUR grzywna ta została już całkowicie uregulowana;
 - zasądzenie od Komisji zapłaty na rzecz spółki WDI kwoty 1 633 085,17 EUR wraz z odsetkami wyrównawczymi od dnia 17 października 2019 r. do dnia zwrotu w całości należnej kwoty;
 - posiłkowo – uchylenie zaskarżonego wyroku oraz zasądzenie od Komisji zapłaty na rzecz trzech wnoszących odwołanie odszkodowania w wysokości 12 236 931,69 EUR w postaci potrącenia z wierzytelnością żadaną przez Komisję od spółki WDI w zaskarżonym akcie w wysokości 12 236 931,36 EUR oraz zapłaty na rzecz spółki WDI nadpłaty w wysokości 1 633 085,17 EUR wraz z odsetkami wyrównawczymi od dnia 17 października 2019 r. do dnia zwrotu w całości należnej kwoty;
 - posiłkowo w stosunku do żądań zawartych w tiret od pierwszego do piątego – przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd;
- oraz w każdym wypadku

- obciążenie Komisji kosztami postępowania w pierwszej instancji oraz w postępowaniu odwoławczym.
- 26 Komisja wnosi do Trybunału o:
- oddalenie odwołania i
 - obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

- 27 Na poparcie odwołania wnoszące je podnoszą trzy zarzuty.

W przedmiocie zarzutów pierwszego i drugiego

- 28 W zarzucie pierwszym wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd naruszył prawo, ponieważ nie wziął pod uwagę wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., oraz że uzasadnił zaskarżony wyrok w sposób błędny i sprzeczny ze wspomnianym wyrokiem. Zarzut drugi dotyczy naruszenia art. 266 TFUE, które zdaniem wnoszących odwołanie polega na braku poszanowania normy prawa wynikającej z połączenia wywartego przez wyrok z dnia 15 lipca 2015 r. skutku w postaci stwierdzenia nieważności i zastępczego charakteru prawnego rozstrzygnięcia zawartego w tym wyroku.
- 29 Niemniej z pism wnoszących odwołanie wynika, że w ramach tych dwóch zarzutów twierdzą one w istocie, iż skorzystanie przez Sąd z nieograniczonego prawa orzekania w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. skłoniło go do ustalenia grzywny, którą należy uznać za nową i odrębną pod względem prawnym od grzywny nałożonej na nie przez Komisję w spornej decyzji. W szczególności, o ile wnoszące odwołanie formułują zarzut pierwszy jako dotyczący częściowo sprzecznego i błędnego charakteru uzasadnienia, o tyle lektura poszczególnych argumentów przedstawionych na poparcie tego zarzutu wskazuje, że w ramach tego zarzutu zmierzają one w rzeczywistości do zakwestionowania nie wystarczającego charakteru uzasadnienia zaskarżonego wyroku, lecz konsekwencji prawnych, jakie Sąd wyciągnął z faktu, że w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. skorzystał on z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania. W konsekwencji oba te zarzuty należy rozpatrzyć łącznie, przy czym w pierwszej kolejności należy zbadać zasadność tego założenia.

Argumentacja stron

- 30 Wnoszące odwołanie utrzymują, że wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r. Sąd, po pierwsze, uchylił ex tunc grzywnę nałożoną przez Komisję, co doprowadziło do powstania po ich stronie wiarygodności odpowiadającej sumie zapłaconej przez nie tymczasowo w ramach wykonania postanowienia w przedmiocie środka tymczasowego, powiększonej o odsetki, oraz, po drugie, wymierzył nową odrębną grzywnę ze skutkiem od daty ogłoszenia wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., którą to grzywnę wnoszące odwołanie określają jako „grzywnę sądową” w odróżnieniu od „uchylonej grzywny” nałożonej przez Komisję w 2010 r.

- 31 W tym celu podkreślają one w szczególności okoliczność, że w sentencji wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. Sąd stwierdził nieważność art. 2 pkt 8 spornej decyzji w całości, wobec czego, ze względu na wywarty przez ten wyrok skutek w postaci stwierdzenia nieważności, grzywna nałożona przez Komisję została całkowicie uchylona ze skutkiem wstecznym.
- 32 Ponadto, mając na względzie wagę błędów stwierdzonych przez Sąd w rzeczonym wyroku oraz zważywszy, że ustalenie z mocą wsteczną obniżonej kwoty grzywny nie wydawało się możliwe ze względu na błędny charakter dokonanej w spornej decyzji oceny zdolności płatniczej, Sąd odstąpił od swej wcześniejszej praktyki orzeczniczej. A zatem zamiast ustalić bezpośrednio i ze skutkiem wstecznym – tak jak w innych wyrokach – kwotę uchylonej grzywny w zmniejszonej wysokości, Sąd postanowił, w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, połączyć stwierdzenie nieważności tej decyzji z nałożeniem na wnoszące odwołanie nowej grzywny. Połączenie to pozwoliło Sądowi najpierw na stwierdzenie nieważności tej decyzji w całości, a następnie na zastąpienie jej własną oceną.
- 33 Znamienne jest też to, że w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. Sąd uznał, iż jest uprawniony do uwzględnienia wpłat dokonanych już przez wnoszące odwołanie w okresie prawie pięciu lat i poprawy ich zdolności płatniczej na dzień ogłoszenia tego wyroku.
- 34 Uzasadnienie zaskarżonego wyroku jest zatem wewnętrznie sprzeczne, ponieważ nie uwzględnia ono nowego i odrębnego charakteru grzywny nałożonej w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. W szczególności w pkt 99 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł, że decyzja Komisji, ze względu na zastępczy skutek wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., była zawsze decyzją wynikającą z oceny dokonanej w tym wyroku. Tymczasem zdaniem wnoszących odwołanie Sąd powinien był określić zakres tego skutku zastępczego wynikającego z wykonania przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania w świetle sentencji i uzasadnienia wyroku, z którego wynika taki skutek. Jednakże w niniejszym przypadku z podwójnego skutku stwierdzenia nieważności spornej decyzji i nałożenia grzywny na wnoszące odwołanie wynika, że zdecydowano się wymierzyć nową grzywnę, odrębną pod względem prawnym od tej, która została na nie pierwotnie nałożona. Ponadto na gruncie wykładni językowej wspomniany skutek zastępczy nieuchronnie pociąga za sobą zmianę pierwotnej grzywny, a zatem w istocie nałożenie nowej grzywny, odrębnej pod względem prawnym.
- 35 Ostatecznie sentencja wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. i całościowa ocena dokonana przez Sąd w tym wyroku świadczą o tym, że sporna decyzja została zmieniona w całości. Skutek zastępczy dotyczył zarówno uzasadnienia, jak i zawyżonej kwoty grzywny. Pociągnął on za sobą zmianę, która wymaga wyraźnego odróżnienia uchylonej grzywny pierwotnej od grzywny sądowej, która ją zastępuje, a także związanych z tym skutków prawnych.
- 36 Komisja utrzymuje, że zarzuty pierwszy i drugi są całkowicie bezpodstawne.

Ocena Trybunału

- 37 Na wstępie należy przypomnieć, że system kontroli sądowej decyzji Komisji dotyczących postępowań prowadzonych na podstawie art. 101 i 102 TFUE polega na ustanowionej w art. 263 TFUE kontroli zgodności z prawem aktów wydanych przez instytucje, która zgodnie z art. 261 TFUE oraz na żądanie strony skarżącej może zostać uzupełniona wykonaniem przez Sąd nieograniczonego prawa orzekania w odniesieniu do kar nałożonych w tej dziedzinie przez Komisję (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., *Orange Polska/Komisja*, C-123/16 P, EU:C:2018:590, pkt 104 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 38 Zakresem przewidzianej w art. 263 TFUE kontroli zgodności z prawem jest objęta całość elementów wydanych przez Komisję decyzji dotyczących postępowań prowadzonych w zastosowaniu art. 101 i 102 TFUE, których pogłębioną pod względem prawnym i faktycznym kontrolę w świetle przedstawionych przez stronę skarżącą w pierwszej instancji zarzutów i przy uwzględnieniu wszystkich podniesionych przez nią elementów zapewnia Sąd. Jednakże w ramach tej kontroli sądy Unii nie mogą w żadnym wypadku zastąpić własnym uzasadnieniem uzasadnienia sporządzonego przez autora rozpatrywanego aktu (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., *Orange Polska/Komisja*, C-123/16 P, EU:C:2018:590, pkt 105 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 39 Natomiast w przypadku gdy sąd Unii wykonuje nieograniczone prawo orzekania przewidziane w art. 261 TFUE i w art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, ma on prawo, poza przeprowadzaniem zwykłej kontroli zgodności kary z prawem, zastąpić własną oceną – w celu określenia wysokości tej kary – ocenę Komisji, autora aktu, w którym wysokość ta została pierwotnie ustalona. W związku z tym sąd Unii może dokonać zmiany zaskarżonego aktu, nawet bez stwierdzenia jego nieważności, w celu uchylenia nałożonej grzywny, czy też zmniejszenia lub podwyższenia jej kwoty, gdyż uprawnienie to jest wykonywane przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności faktycznych (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., *Orange Polska/Komisja*, C-123/16 P, EU:C:2018:590, pkt 106 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 40 Z orzecznictwa Trybunału wynika zatem, że nieograniczone prawo orzekania przysługujące Sądowi na podstawie art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, które pozwala mu uchylić, obniżyć lub podwyższyć grzywnę nałożoną przez Komisję, odnosi się i ogranicza się do kwoty grzywny pierwotnie nałożonej przez Komisję (zob. podobnie wyrok z dnia 16 czerwca 2022 r., *Sony Optiarc i Sony Optiarc America/Komisja*, C-698/19 P, EU:C:2022:480, pkt 92).
- 41 Ponadto w przeciwieństwie do art. 23 rozporządzenia nr 1/2003, który przyznaje Komisji uprawnienie do nakładania grzywien za naruszenie reguł konkurencji, art. 31 tego rozporządzenia przyznaje Sądowi nieograniczone prawo orzekania, które stanowi integralną część jego kompetencji do orzekania w przedmiocie skarg wniesionych na decyzje, na mocy których Komisja nałożyła taką grzywnę. W konsekwencji ten ostatni artykuł nie ma na celu upoważnienia Sądu do nałożenia nowej grzywny, odrębnej pod względem prawnym od grzywny ustalonej przez Komisję, lecz uzupełnia on kontrolę sądową poprzez umożliwienie Sądowi zmiany kwoty pierwotnie nałożonej grzywny.
- 42 W związku z tym należy podkreślić, podobnie jak uczynił to Sąd w pkt 99 zaskarżonego wyroku, że gdy sąd Unii zastępuje ocenę Komisji własną oceną, zastępuje on w ramach decyzji Komisji kwotę pierwotnie ustaloną w tej decyzji kwotą wynikającą z jego własnej oceny. W związku z tym uznaje się, że decyzja Komisji, ze względu na skutek zastępczy wyroku wydanego przez sąd Unii, była zawsze decyzją wynikającą z oceny dokonanej przez ów sąd.
- 43 W niniejszej sprawie, w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., Sąd uznał najpierw, że Komisja dopuściła się błędów w ocenie zdolności płatniczej skarżących w rozumieniu pkt 35 wytycznych z 2006 r. Następnie, w ramach wykonywania nieograniczonego prawa orzekania, o co zwróciły się skarżące, wnosząc do Sądu nie tylko o stwierdzenie nieważności spornej decyzji, ale także o obniżenie nałożonej grzywny, Sąd stwierdził również, na podstawie przedstawionych przez strony informacji dotyczących sytuacji finansowej skarżących, jaka ukształtowała się po wydaniu spornej decyzji, że skarżące nie mogły zasadnie twierdzić, iż należało im przyznać obniżkę grzywny ze względu na brak ich zdolności płatniczej z powodów analogicznych do tych przedstawionych w pkt 35 wytycznych z 2006 r.

- 44 Zważywszy, że w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. Sąd skorzystał w ten sposób z nieograniczonego prawa orzekania, w pkt 98 zaskarżonego wyroku słusznie oparł się on na wyroku z dnia 14 lipca 1995 r., CB/Komisja (T-275/94, EU:T:1995:141, pkt 58, 60), z którego wynika, że w ramach wykonywania nieograniczonego prawa orzekania Sąd nie może zastąpić grzywny nałożonej przez Komisję nową grzywną, która jest od niej odrębna pod względem prawnym, i wywiódł z tego w pkt 102 zaskarżonego wyroku, że skoro w niniejszej sprawie grzywna zmieniona przez Sąd w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. nie była grzywną nową, to była ona wymagalna od dnia 4 stycznia 2011 r.
- 45 Należy zaznaczyć w tym względzie, że ani sposób, w jaki Sąd ustalił kwotę grzywny, ani charakter elementów, które wziął pod uwagę, zastępując ocenę Komisji własną oceną dokonaną w wyroku z dnia 15 lipca 2015 r., nie mogą prowadzić do uznania, że grzywna ta, zmieniona w ten sposób, stanowi nową grzywnę, odrębną pod względem prawnym od grzywny nałożonej przez Komisję w spornej decyzji.
- 46 Prawdą jest, że w pkt 2 sentencji wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. Sąd stwierdził nieważność art. 2 pkt 8 spornej decyzji, który nakładał grzywnę na skarżące, i ustalił w pkt 4–6 tej sentencji różne kwoty składające się na zmienioną grzywnę, odpowiadające kwotom składającym się na grzywnę nałożoną w spornej decyzji. Jednakże – jak wskazał rzecznik generalny w pkt 55 opinii – okoliczności tej nie można interpretować w ten sposób, że wolą Sądu było nałożenie nowej grzywny, odrębnej pod względem prawnym od grzywny ustalonej przez Komisję.
- 47 Otóż w przypadku, gdy w ramach wykonywania nieograniczonego prawa orzekania sąd Unii zastępuje ocenę Komisji własną oceną w celu ustalenia kwoty grzywny, określając nową kwotę, zastąpienie to siłą rzeczy pociąga za sobą uchylenie pierwotnej kwoty grzywny ustalonej przez Komisję, niezależnie od tego, czy o uchyleniu tym wyraźnie wspomniano w wyroku.
- 48 Tak więc, chociaż z pewnością byłoby lepiej, gdyby Sąd stosował w miarę możliwości jednolitą praktykę redakcyjną, to jednak nie można wyciągnąć żadnego szczególnego skutku prawnego z faktu, że w wyniku wykonywania przysługującego Sądowi nieograniczonego prawa orzekania postanowił on zapisać w sentencji nie to, że nowa kwota grzywny zastąpiła kwotę wcześniej ustaloną, w tym wypadku identyczną, lecz najpierw to, że kwota grzywny nałożonej przez Komisję została uchylona, a następnie to, że na skarżące została nałożona grzywna w tej samej wysokości.
- 49 Z powyższego wynika, że ponieważ założenie, na którym opierają się zarzuty pierwszy i drugi, jest błędne, zarzuty te należy oddalić jako bezzasadne, bez konieczności szczegółowego badania poszczególnych zarzutów szczegółowych podniesionych przez wnoszące odwołanie w ramach rzeczonych zarzutów.

W przedmiocie zarzutu trzeciego

- 50 W zarzucie trzecim wnoszące odwołanie utrzymują, że Sąd naruszył ich prawo do rzetelnego procesu.

Argumentacja stron

- 51 Zdaniem wnoszących odwołanie Sąd oddalił wszystkie podniesione przed nim zarzuty jedynie na podstawie stwierdzenia, że grzywna wynikająca z wyroku z dnia 15 lipca 2015 r. nie jest „nową” grzywną.
- 52 Przyznając, że między tymi zarzutami istnieje związek, wnoszące odwołanie utrzymują, że okoliczności tej nie można uznać za wystarczającą do tego, aby Sąd mógł oddalić w ten sposób wszystkie te zarzuty. W celu zapewnienia skutecznej ochrony sądowej Sąd powinien był poddać wszystkie podniesione zarzuty zindywidualizowanemu i szczegółowemu badaniu. Tymczasem z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, by Sąd przeprowadził takie badanie.
- 53 Komisja utrzymuje, że zarzut trzeci również jest w całości bezpodstawny.

Ocena Trybunału

- 54 W pkt 129 i 130 zaskarżonego wyroku Sąd wskazał, że przedstawione przed nim zarzuty od drugiego do czwartego opierają się na założeniu przyjętym w ramach zarzutu pierwszego, że grzywna nałożona przez Komisję została uchylona i zastąpiona „grzywną sądową”. Uznawszy, że założenie to zostało podważone w ramach badania zarzutu pierwszego, Sąd oddalił zarzuty od drugiego do czwartego jako bezzasadne bez zbadania argumentów przedstawionych na ich poparcie.
- 55 Czyniąc to, Sąd w żaden sposób nie naruszył prawa do rzetelnego procesu sądowego ani – o ile wnoszące odwołanie zamierzały podnieść taki zarzut – nie uzasadnił w sposób wystarczający wniosku, do którego doszedł.
- 56 Tak jak w ramach niniejszego odwołania, wszystkie argumenty dotyczące zarzutów od drugiego do piątego przedstawionych przed Sądem przez skarżące opierały się bowiem na założeniu, że grzywna nałożona przez Komisję została uchylona i zastąpiona „grzywną sądową”. Ponieważ założenie to jest nieprawidłowe, co zostało zresztą potwierdzone w ramach badania zarzutów pierwszego i drugiego przedstawionych w ramach niniejszego odwołania, nie było wcale konieczne, aby Sąd bardziej szczegółowo uzasadnił oddalenie podniesionych przed nim zarzutów od drugiego do czwartego.
- 57 Ponadto należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału spoczywający na Sądzie na podstawie art. 36 i art. 53 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej obowiązek uzasadnienia wyroków nie oznacza nałożenia na Sąd obowiązku ustosunkowania się w sposób wyczerpujący do każdego punktu rozumowania przedstawionego przez strony sporu. Uzasadnienie może zatem być dorozumiane, pod warunkiem że umożliwi ono zainteresowanym poznanie podstaw wyroku, którego uchylenia się żąda, oraz dostarcza Trybunałowi elementów wystarczających do dokonania kontroli w trybie odwołania (wyrok z dnia 7 marca 2024 r., Nevinnomysskiy Azot i NAK „Azot”/Komisja, C-725/22 P, EU:C:2024:217, pkt 131 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 58 Tymczasem w ramach argumentacji streszczonej w pkt 52 niniejszego wyroku wnoszące odwołanie nie wykazały ani nawet nie twierdzą, że nie mogły zapoznać się z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku. Przeciwnie, z argumentacji tej wynika, że uzasadnienie zaskarżonego

wyroku umożliwiło wnoszącym odwołanie poznanie podstaw, na których oparł się Sąd. Pozwala ono również Trybunałowi na uzyskanie informacji wystarczających do dokonania kontroli w ramach badania odwołania w niniejszej sprawie.

- 59 W konsekwencji zarzut trzeci należy oddalić jako bezzasadny.
- 60 Ponieważ żaden z zarzutów podniesionych przez wnoszące odwołanie na poparcie ich odwołania nie został uwzględniony, odwołanie należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

- 61 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach.
- 62 Zgodnie z art. 138 § 1 tego regulaminu postępowania, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 rzeczonego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.
- 63 Ponieważ wnoszące odwołanie przegrały sprawę, a Komisja wniosła o obciążenie ich kosztami postępowania, należy obciążyć je kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołanie zostaje oddalone.

2) Westfälische Drahtindustrie GmbH, Westfälische Drahtindustrie Verwaltungsgesellschaft mbH & Co. KG i Pampus Industriebeteiligungen GmbH & Co. KG zostają obciążone kosztami postępowania.

Podpisy